Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret izdaja konsorcij „Gorenjca"; odgovorni urednik Lavoslav Mikuš).

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročninain inserati naprej. Vsi rokopisi pisma in druge pošiljatve naj se pošiljajo na uredništvo in upravništvo „Korošca" v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petit-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 26. V Celovcu, v soboto, dne 24. decembra 1910. Leto III.

Korošci!

Narodna zavest je prvi in glavni pogoj našega napredka. Ako bo vsak izmed nas zaveden Slovenec in ponosen na to, da je Slovenec, tedaj bo tudi konec našega suženstva in tlačanstva. Buditi narodno zavest med koroškimi Slovenci, bo torej tudi v bodoče naloga in dolžnost «Korošca». Dobro, vsestransko zanimivo urejeno glasilo pa je poglavitno sredstvo v dosego našega cilja. Da bo pa «Korošec» mogel ustrezati željam koroških Slovencev, se mora na vsak način izpremeniti v tednik; že v zadnji številki, kateri smo dodali tudi položnice za vpošiljanje naročnine, smo omenili, da je tedenska izdaja našega lista odvisna od nadaljnih 200 plačujočih naročnikov. Da se prav razumemo: Če nam ostanejo — in o tem smo prepričani — zvesti naši dosedanji plačujoči naročniki in se k njim pridruži še 200 nadaljnih plačujočih odjemalcev, potem je naš «Korošec» kot tednik zasiguran.

Kako velikanskega pomena bi bila tedenska izdaja našega v strogo narodnem duhu pisanega lista, to dobro ve vsak naroden Korošec, ki pazljivo zasleduje naše politično življenje. Z zadovoljstvom moramo reči, da je pravo narodno življenje baš v onih krajih, koder razširja in utrjuje narodno zavest naš «Korošec», najbolj živahno in razvito. To je veselo znamenje, da je naš list krenil pravo pot, po kateri hoče voditi koroške Slovence do blagostanja, svobode in napredka. Koroški Slovenec hrepeni po začasni sreči in svobodi in ni več zadovoljen z obljubami rajskega življenja v večnosti, ker se kot poštenjak večnosti itak ne boji, toda one ceste, po kateri bi prišel do začasnega blagostanja mu sedanja vodilna slovenska politika na Koroškem ne bo pokazala.

Kakor dosedaj bo «Korošec» tudi prihodnje leto budil narodno zavest med koroškimi slovenskimi kmeti in delavci. Podpiral bo prava narodna društva v njihovem stremljenju in se živo zanimal za narodne, gospodarske in socialne pojave in naredbe v posamezvih krajih. Neustrašeno bo zagovarjal narodne pravice koroških Slovencev in branil njihove gospodarske koristi proti vsakemu škodljivcu. Gospodarska društva in gospodarske zadruge, katere so si s trudom in požrtvovalnostjo ustanovili slovenski kmetje in delavci in katere jim hočejo uničiti nasprotniki, bo «Korošec» branil z železno energijo. Opozarjal bo svoje bralce na delovanje nasprotnikov in vsako oškodovanje koroških Slovencev v narodnem, političnem in gospodarskem oziru osvetlil z primerno besedo.

Potrebno je torej, da naraste tudi število «Koroščevih» dopisnikov in sotrudnikov. Uredništvo ne zahteva od dopisnikov dovršenih poročil, pač pa kratke notice o vsakem važnem dogodku. Novice z onih krajev, kjer je list še malo razširjen, mu bodo posebno dobrodošle. Toda tudi dopisniki, kateri bivajo v onih krajih, koder ima list mnogo prijateljev in čitateljev, naj se nas spominjajo z vednim dopisovanjem.

Glavno ulogo pri vsakem listu pa igrajo plačujoči naročniki. Zatorej prosimo naše dosedanje prijatelje, da nam vpošljejo po položnicah naročnino in da agitirajo posebno o božičnih praznikih med svojimi prijatelji in znanci za naš list. Menda ga ni Slovenca, kateri bi še dvomil o nujni potrebi tedenske izdaje našega lista. Ako vsi, katerim je na srcu blagostanje in napredek koroških Slovencev, storijo svojo dolžnost, potem bo novo leto 1911. prineslo koroškim Slovencem lepo novoletno darilo, katero jih bo v novem delu dramilo in budilo ter jim zvesto služilo v veselih in žalostnih trenutkih in to novoletno darilo bo: tednik «Korošec».

Kaj delajo ministri?

Eno avstrijsko ministrstvo je zopet padlo. Naj se imenuje ministrstvo Bienerthovo ali Körberjevo, to je avstrijskim Slovanom čisto vseeno.

Naša dolžnost je, da pojasnimo našim bralcem, kako je Bienerthovo ministrstvo padlo. Noge so mu nastavili Poljaki iz sledečega vzroka: Leta 1901. je bil v državnem zboru (za časa Körberjevega ministrstva) sprejet zakon, da se bodo v celi državni polovici gradili kanali in regulirale reke. Ta zakon se imenuje vodocestni zakon. Letos pa je ministrstvo naenkrat izjavilo, da se ta zakon ne bo izpeljal. Nekaj nezaslišanega v urejeni državi! Državni zbor je zakon sprejel, cesar ga je potrdil in ministri pravijo: ne! Seveda so zavzemali v tem slučaju pravo stališče — ministri. Kako naj izpeljejo zakon, če nimajo denarja? Denar za kanale in regulacije je bil sicer pripravljen, toda nekdo ga je Bienerthu vzel pred nosom in to sta bila minister zunanjih zadev in državni vojni minister. Prvi je priklopil k Avstriji Bosno in Hercegovino diplomatičnim potom, drugi pa je dal pripravit za to kanone in flinte. To je stalo veliko denarja, kajti zunanji minister grof Aehrenthal je dal samo Turčiji 83 milijonov kron odškodnine. Zato pa se kanali ne bodo gradli. Škodo trpijo zaradi tega v Galiciji in na Moravskem, kajti tam se je imelo zgraditi največ kanalov. Moravska je sicer molčala, vzdignili pa so se zato tembolj Poljaki iz Galicije in zahtevali odškodnino. Finančni minister Bilinski jim je sicer dajal — prazne obljube, ministrski predsednik Bienerth jih je pošiljal po pomoč v parlament, toda Poljaki so predobri trgovci in se niso pustili vleči za nos. Kaj nam pomagajo vse te obljube, so rekli Poljaki, če sedanja vlada v parlamentu nima večine, katera bi dovolila milijone za kanale v Galiciji. In tako je podal predsednik kluba poljskih poslancev ministrskemu predsedniku Bienerthu izjavo, da Poljaki ne bodo glasovali za državni proračun.

V pondeljek, 12. decembra, je baron Bienerth zadnjič sklical sejo ministrskega sveta, takoj po seji je šel k cesarju in podal prošnjo za raspust celega ministrstva. Še čez eno uro se je pogovar-

PODLISTEK.

Dragan D.:

Vrhovan.

Da, mlad je še bil, ko so ga nastavili visoko na goro. Mlad po letih. Mlada in neizkušena je bila duša, polna hrepenenja po neznanem, po tujem, za kar ni znal...

O, da, vedel je. Predobro je vedel, ko je napravil zrelostni izpit na učiteljišču, da mora v svet, v daljni širni svet. Klical ga je ubogi, teptani, zatirani narod, klicala ga domovina sladka, priljubljena, vabil ga je svet, veleval mu stan; dolžnost! In, ah! Hrepenelo je po njem tudi njegovo srce.

Poslali so ga na goro. Na tisto goro, katero je videl že v svojih najnežnejših letih. Zazdela se mu je vedno žalostna, mrtva. Spominjal se je, ko je nekoč vprašal svojo ljubo mater: «Mamka, so li ljudje, ki prebivajo na tisti gori, tudi tako žalostni kakor gora, ki je vedno meglena.»

«Da,» mu odgovori mati.

«Da,» je zaklicalo žalostno tedaj njegovo srce.

«Da,» je odmevalo sedaj v njem...

Črna halja se mu je vlegala na srce...

Poslali so ga na goro.

Tam naj trpi, so rekli prvi, tam naj služi slovenski domovini, zasmehovali so ga drugi.

In šel je...

Šel je na goro. Nihče mu ni podal roko v slovo! Nihče mu ni rekel: pridi še!

O, da! da! Vsaj ga je edina ljuba mamka še tolažila, vsaj mu je rekla, da so ljudje veseli, da sije solnce lepše nego v dolini.

«Mamka, ni li danes megla na planini?»

Mati pogleda in žalostno zastoka.

Tolažil jo je on.

Stopal je naprej po potu. Bližal se je šoli. A kje je duša? Ni videl on šole, na samoti stoječe, ki ga je vabila z žalostnim pogledom... Ni videl tam na trati sedečega pastirja, ki je dajal svojem jagnetu najsladkejša imena. Ni slišal milo pevajoče ptice v zelenem gozdu, ki so ga edine spremljevale v svet...

In zakaj?!

Duša je korakala nazaj!

Domov je šla. Podala se je mimo škednja. Na podstrešju je ležala zibelka njegova, napol prhnela še. Veselo se je zibal on kot otrok v njej. Mile slovenske pesmi mu je mati prepevala zraven njej.

«A kdo se ziblje zdaj?»

«Samo spomini.»

...Je šla v svoj priljubljeni dom. Poljubila je mater.

...Se podala tja za cerkev na gomilo svojega očeta.

Tam je jokala duša.

In glej! Temu popotniku, ki počasno koraka navzgor, se je rosilo oko.

...Obiskala je mesto, kjer se je Vrhovan izšolal. Veselo je posetilo vsak ljubi kraj, vsak ljubi kotiček. Pred šolo se je ustavila.

Poglej popotnika, kako je senca legla na lice, kak mrko gledat so začele mu oči, kak hitro kri začela teči mu po žilah.

Kaj mu je? si je mislil pastir na paši.

Kaj mu je? bi vprašala mati doma; kaj mu je, tudi oče v grobu.

Le idite za dušo! Ona bi vam povedala zakaj.

Govorila bi vam o dijaku, ki je polno nedolžnega življenja prišel v ta zavod, polno ljubezni do svojih učiteljev polno ljubezni do svojih sodijakov. Govorila bi duša, kako se je prebudil ta dijak v drugo življenje, kako je bila ljubezen z sovraštvom povrnjena. In zakaj?

Bil je pohleven Slovenec, ljubil je svoj rod z celim mu srcem, a druge narode pa spoštoval.

Kje je zdaj tista ljubezen, kje čislanje.

Ljudje ne vprašajte dušo! Poglejte na stisnjeno pest Vrhovana, na trdi izraz v njegovem obrazu. Pogledajte na njegove ustnice, ki so ravnokar z bridkim povdarkom izgovorile: «in še preganjajo me sedaj, zato moram na goro!...

Hitro je duša stopala sedaj za tem popotnikom. Dohitela ga je, objela ga je okoli vratu, potisnila na beli, oprani raztrgani kamen ob cesti, da je glasno zastokal, da se mu je oko rosilo.

Hrepenel je v svet. A zdaj?

«In kaj pa zdaj?» je vprašala njegova duša

jal s cesarjem in nato je odšel brez — ministrske časti. Cesar mu je pa naložil, da mora opravljati s svojimi kolegi uradne posle do sestave novega ministrstva.

Tako je torej padlo Bienerthovo ministrstvo. In kaj pravimo k temu koroški Slovenci? Reči moramo, da Avstrija od leta 1861. ni imela Slovencem bolj sovražnega in škodljivega ministrstva kakor je bilo Bienerthovo. Tudi še nikdar ni bilo v Avstriji ministrstva, ki bi štelo toliko nezmožnih glav kakor Bienerthovo. Naučni minister grof Stürgkh in justični minister dr. Hochenburger sta uboga na duhu in s tema dvema se Nemci ne morejo ponašati.

Bienerthova vlada je predstavljala absolutizem in germanizacijo. Ker je ponemčevala in tlačila Slovane, so nemški poslanci požrli in prebavili tudi absolutizem. Ako bi ne bilo Poljakov, bi Bienerthova vlada še nadalje ubijala Slovane, posebno nas Slovence.

Koroški Slovenci se veselimo, da je padel nam sovražni Bienerth, toda lepših časov menda tudi pod bodočim novim ministrstvom nimamo pričakovati, ker bodo v njem pač samo druge osebe, dočim bo ponemčevalni sistem i zanaprej ostal v veljavi; naša rešitev je torej v samopomoči, vlade naj se imenujejo kakorkoli hočejo, so bile in še bodo naše neprijateljice. Zato pa se moramo tesno združiti; le v narodni organizaciji ozko spojeni koroški Slovenci si bodo izvojevali svoje pravice.

Nezaslišan zločin koroškega deželnega šolskega sveta nad slovenskim učiteljem.

Kakor znano, je nastavljal, oziroma prestavljal, lansko leto dež. šol. svet koroški mlade slovenske učne osebe v nemško gorovje, nemške učitelje, ki niso zmožni niti besedice jezika izročenih jim otročičev, pa je pošiljal v lepe vasi naših krasnih slovenskih dolin. Ko je bil v deželnem zboru govor o tej gorostasni krivici, ki se je godila slovenskim učiteljem, je opravičeval deželni predsednik baron Hein postopanje dež. šol. sveta s klasičnim izgovorom, da se hoče dati slovenskim učiteljem prilika, da se temeljitije priuče jezika od nemških šolskih otrok! Ta odgovor pač bengalično razsvetljuje obupne razmere, v katerih žive ubogi koroški Slovenci. Vrhutega je obljubil dež. šol. nadzornik Benda, da hoče tekom enega leta prestaviti vse slovenske učitelje nazaj. Ne le, da te obljube do danes ni izpolnil, marveč je zadal Slovencem nov hud udarec s tem, da je prestavil nadučitelja Lovra Horvata iz slovenskega kraja Čače v Žili v najskrajnejšo nemško luknjo Avstrije, v Pontabelj na laški meji. Da Horvat ni prav nič zakrivil, nam skoro ni treba omenjati; imel je v očeh dež. šol. sveta velik nedopustljiv greh, da ga je rodila slovenska mati in da se je tega vedno in povsod zavedal ter svojega prepričanja ni hotel izpremeniti raznim mogotcem na ljubo.

To je zopet nova krivica, ki se je zgodila slovenskemu učitelju, tem hujša, ker je dež. šol. svet nikdar ne more opravičiti.

Vsa takozvana oficialna koroška slovenska javnost je z edinim korošim slovenskim državnim poslancem Grafenauerjem vred do mozga klerikalna in nima nobenega drugega dela, nego da se brezpogojno klanja klerikalni komandi iz Ljubljane. Zato pa ima nemški šovinizem svobodne roke in lahko davi koroške slovenske učitelje kakor hoče.

Ker se slovenska politika nič ne briga za te trpine, bomo poskrbeli mi, da jih vendarle ne bodo drli pri živem telesu. Slovenski klerikalci so vsi slepi od samega hlastanja za svojimi strankarskimi koristmi. Kaj jih briga, ako se slovenski del Koroške vedno bolj pogreza v nemško morje!

Mi danes povemo samo še toliko, da odpošljemo zanesljivega poizvedovalca v kraj, kjer je Horvat dosedaj služboval, in potem — na svidenje!

U. T.

„Korošec“ bo izhajal tudi prihodnje leto. Ako se oglasi par sto plačujočih naročnikov več, kakor dozdaj, bo list, ki se je že udomačil med koroškimi Slovenci, izhajal vsak teden. Toliko v vednost na razna vprašanja glede tedenske izdaje. Zatorej, na noge! Somišljeniki, agitirajte pridno od hiše do hiše za razširjenje „Korošca“.

Ljudsko štetje.

Češki narodni svet ja izdal za bližnje ljudsko štetje, ki se vrši 31. decembra 1910, daljši razglas, katerega tudi mi priobčujemo z ozirom na slovenske razmere.

Vse točke veljajo v polni meri tudi za nas. Še par tednov manjka do štetja in pri nas je vse tiho. Tudi za nas je 31. december t. l. važen dan, ki bo imel pomen za celih deset bodočih let. Slovenci, ne pozabite, da je vaš materni jezik slovenski in pazite, da se bo rubrika «občevalni jezik» prav izpolnila pri vas in pri drugih. Ker nimamo narodnega sveta, opozarjamo vse narodne kroge, da store svojo dolžnost.

Pri ljudskem štetju naj se vsak drži sledečih pravil: 1. Vsak Slovenec naj se v vseh okolnostih priglasi k slovenskemu občevalnemu jeziku.

2. Nihče naj ne zapiše poleg slovenščine tudi nemščino kot občevalni jezik, ker je nevarno, da bi se pozneje iz rubrike «občevalni jezik» slovenščina črtala.

3. Zastopniki družin, pripišite pri vsakem členu svoje družine posebej in z besedami slovenščino kot občevalni jezik (torej ne le z dvema vejicama ali podobno). Po predpisih imajo zastopniki družin tudi pravico določiti občevalni jezik otrok, ki še ne govore, gluhonemih, slaboumnih.

4. Samostojne osebe, ki žive v tuji družini v skupnem gospodarstvu, torej pomočniki, vajenci, krščence in druga družina, prenočevalci, osobenki i. t. d., imajo pravico samostojno razsojati o svojem občevalnem jeziku in jim torej zastopnik družine, v kateri prebivajo, ni opravičen določevati občevalnega jezika.

5. Vsak Slovenec, ki bi se mu raradi tega, ker je slovenščino prijavil kot občevalni jezik, kakorkoli ali od kogarkoli grozilo, naj takoj to naznani v uradu (okr. glavarstvo, oz. namestništvo) s prošnjo za obrambo, in če se njegovi prošnji ne bo takoj ugodilo, naj se obrne na c. kr. ministrstvo za notranje zadeve na Dunaju in sočasno na slovenske poslance. Isto naj stori vsak, ki bi kaj izvedel o grožnjah ali pritisku od nasprotne strani na svoje rojake.

6. Ako bi si komisar dovolil pri rubriki «občevalni jezik» kake neumestne opombe ali ko bi celo prigovarjal, da zapišete za občevalni jezik nemščino namesto slovenščine in podobno, ga v tem nedostojnem postopanju v dostojni obliki takoj zavrnite in zagrozite mu, da ga naznanite uradu; ako bi komisar takoj ne prenehal s takim postopanjem, naznanite to okr. glavarstvu.

7. Vsak naj se trdno prepriča s tem, da si pogleda polo, ali je bila rubrika «občevalni jezik» izpolnjena tako, kakor je sam izjavil in naj takoj protestira, če se ni tako zgodilo.

8. Vsak zaveden Slovenec naj agitira med svojimi neodločnimi rojaki, da naj ne izdajo svoj narod pri tem štetju, ki je tako važno za naš nadaljni razvoj in za eksistenco naših narodnih manjšin!

Dopisi.

Iz celovške okolice. (Kako se dela za slovenski narod na Koroškem.) Pretekli teden sta bila interesantna procesa pred poroto v Celovcu. Od enega je „Mir“ že prav na kratko poročal, od drugega pa še bo. Treba je torej, da se izve resnica brez tistih špegel, katere natakne navadno „Mir“ svojim bralcem. V obeh zadevah je bil namreč tožen „Mir“. V eni zadevi je bil na zatožni klopi tudi še provizor Serajnik, ki je bil pred kratkim še kaplan v Grabštajnu. Ta in „Mirov“ urednik sta bila tožena od nadučitelja Leks v Grabštajnu. „Mir“ je namreč v nekem članku prilično pisal, da je šola v Grabštajnu slaba, da nadučitelj še besedice ne uči slovenščine, da je šola tam prava mučilnica i. t. d. Nadučitelj Leks se je čutil razžaljenega in tožil v prvi vrsti g. Serajnika, ker je ta parkrat tako govoril in se obnašal, kakor bi bil on ta članek

---

«Nazaj!» je vpilo srce.

«Naprej!» je klical stan in ta neusmiljen svet.

«Imej usmiljenje s seboj!» je jecljalo srce.

«Ne bodi mehkužnež!» je srdito dejala dolžnost.

«Se bodeš pokmetil!» je zdihnilo srce.

«Pokaži, da imaš trdno voljo!» je svečano veleval svet.

«Narod te bo izgubil!» je umirajoče vzkliknilo srce.

«Na meji boš stal kot stražnik njen, ki ga ljubiš!» je podal narodni ponos.

In šel je.

S trdnimi koraki je stopal navzgor.

I. B.

Slovenska povest.

Zemlja se je zasmejala v zadnjem solncu. Kakor z bičem je podilo to silno solnce megle z doline; nerado in leno so se vlačile čez hrib in se izgubile bogve kam. Izpod neba je pozdravil jutro škrjanček in se veselil nad lepo zemljo. Razkošno in ponosno in hitro je žvrgolel, kakor bi se mu mudilo nekam daleč. Po polju so se pokazale bele rute, pisane obleke, kmet je šel z radostjo v obrazu za pljugom; tupatam je zažvižgal, včasih tiho zapel lepo, mlado pesem. Kakor na perutih orla je priplulo v dolino drzno in smelo vriskanje pastirjev v gori. Kmet na njivi bi rad zavriskal in odgovoril; kakor je bil kot fant navajen, a pomislil je: oženjen sem, otroke in skrbi imam, nespodobno je vriskati. Pljunil je na mastno zemljo, pognal vola in oral... Pastirji pa so bili poredni, peli in vriskali so iz gore v goro... kakor nalašč, da so vzbujali kmetiču spomine na fantovsko mladost. Za trenotek, za kratek hip je pomislil on na nekdanje dni, ko je brezskrbno, vesel ljubici pod oknom o polnoči pel pesem o ljubezni...

Solnce pa se je peljalo veličastno in svobodno visoko nad dolinami in gorami.

Z jutrom, s tem novim solncem je prišel domov Grabnov France. Daleč je bil, dolgo ga ni bilo doma. Glas mu je zvenel tuje, po hoji se mu je poznalo, da je hodil po trdih mestnih ulicah. Tako pa je bil isti, kakor je pred davnim časom zapustil vas in dom: Obraz bled, lase velike in temne, le na očeh mu je sedela utrujenost življenja, dolga vrsta žalostnih dni se mu je brala na obrazu...

Stopil je v hišo, pozdravil mater in brata tako, kakor bi pred kratkim šel v mesto na semenj. Videli se pa niso že šest let. Sovražil je on tisto burno pozdravljanje, objemanje in solzavo poljubovanje: v mestu ga je pozdravil včasih človek prijazno s tisoč besedami, čez nekaj dni ga je pa ogoljufal za lep denar. France je spoznal sleparijo in hudobnost ljudi. Videl je, da so na cesti prijazni, zvečer pa kujejo pri dobri večerji načrte, kako bi mu odgrizli košček trdega kruha.

Odložil je klobuk in palico, pelerino je obesil na staro trhlo kijuko na vratih. Z roko je vrgel črne in temne lase nazaj, ki so mu padli na čelo in se je vsedel za mizo. Spomini so mu tiho in počasi prihajali v srce, ko je včasih sedel ob ravno tej mizi, se bridko in težko jokal, oče pa je hodil po hiši gorindol, trdo stopal in vpil nad njim. Kakor bi bilo včeraj, mu še glasno in močno zveni po ušesih: «Lump, ničvreden, brezveren človek boš... Lump.» Bolelo ga je srce, duša in njega ponos sta bila užaljena, zato se je bridko in težko solzil...

Mati ga je ljubila silno, trud svojih rok je podarila njemu, veliko noči je jokala na postelji in molila za srečo, za pravo njegovo življenje. Tudi njo je bolelo, ko je oče kričal nad sinom kakor nad tujim sitnim beračem, a ona je morala molčati, niti besedice ni smela ziniti in braniti sina. Enkrat je pozabila na strogost in sirovost očeta in rekla: «Saj ne veš, kaj bo... pusti ga enkrat v miru.» In očetu so se posvetile oči, kakor lačnemu levu, ki zagleda plen, skočil je proti materi, svoji ženi z vzdignjeno pestjo. Ona je utekla skozi vrata, zunaj pa je jokala... Od onega časa je bila tiho, le molila in prosila je Marijo in farnega patrona sv. Jakoba, da bi njen sin ne bil lump, da bi postal dober človek in velik gospod... Vedela je dobro; ako bo lump, ničvreden človek, bo kriva ona, ker ga je ljubila, ako pa postane «gospod», bo zasluga očetova, ki ga je pretepal, preklinjal nad njim, večno vpil: lump, lump nič drugega ne boš kakor velik lump...

Sin ni znal in ni mogel razložiti sovraštva očetovega. Bilo mu je to globok, nerazrešljiv problem. Včasih mu je prišla žalostna, grešna misel: «Morda nisem njegov sin, morda sem res tuj, more ti

pisal. Predno je prišlo do obravnave in še med razpravo je ponudil poravnavo in zahteval v prvi vrsti preklic. Zastopnik Serajnika dr. Brejc je moral vedeti, da je pred nemško poroto jako težko doseči kaj za slovenskega duhovnika; če je tožen, ga obsodijo, če pa toži, pa oprostijo nasprotnika. To je na Koroškem v navadi. Vendar se je dr. Brejc spustil v pravdo in večkrat trdil, da hoče enkrat pred sodnijo pojasniti pogubni šolski sistem na Koroškem. Vsak je mislil, da se bo na tako razpravo, pri kateri se gre za čast koroških Slovencev, dobro pripravil, da bo zbral kolikor mogoče dobrih dokazov in prič in da bo tudi g. provizorja Serajnika dobro poučil, kako naj se zagovarja. G. provizor Serajnik je samnasebi pri sodniji in drugod znana oseba. On je bil že parkrat kaznovan, enkrat pomiloščen od aresta na denarno kazen, in bil tudi že v norišnici. Tudi odkar je zunaj, je menda še bolehen. Tudi tožil je že, posebno neke gospodarje, ki so mu predbacivali razne grde reči. Tožbo pa je sam umaknil, ko so prišle priče. Županstvo je reklo, da je „zu allen Gemeinheiten fähig“. Potem so mu dali nekateri izjavo, da ga niso hoteli žaliti, to izjavo so pa zopet preklicali. Skratka jasno je, da se s takim gospodom ne gre pred porotnike zagovarjati slovensko čast in pobijati šolski sistem. Stvar zagovornika je torej bila, da reši moža s kako poravnavo ali pa s tem, da ga zagovarja z ozirom na duševno in telesno bolezen. Toda dr. Brejc je hotel imeti dolg govor in če bo tudi bolni duhovnik obsojen. To se je tudi zgodilo. Zagovarjal se je jako slabo in mnogokrat so se še slovenski kmetje, ki so poslušali, morali smejati in so se jezili samo na dr. Brejca, zakaj ga ni boljše naučil. Za Nemce je bil to seveda „strašansk hec“ in nemška jeza se je veselila, da bo dobila novo žrtev. Res je bil Serajnik obsojen na šest tednov zapora in mu tudi ničnostna pritožba ne bo mnogo pomagala. Navzlic svojim napakam je obžalovanja vreden, ker so ga žrtvovali po nepotrebnem nemški poroti. Mnogo jih je bilo, ki so rekli, da bi bil zapor zaslužil nek drug. Še celo na koncu, ko je obtožitelj predlagal sam milo, nizko kazen, se je zgodila nerodnost. Dr. Brejc je dobil od novega škofa, ki razmer ne pozna, dobro izpričevalo in je zahteval nizko kazen z ozirom na Serajnikov dober glas. Ker pa po sodnih izpričevalih glas ni dober, je obtožitelj z ozirom na tak zagovor preklical svojo prošnjo na nizko kazen in tako je dobil revček celih šest tednov. Toda nazadnje bi lahko kdo rekel, da je bila razprava za javno mnenje in slovenske pravice koristna, in da je pač g. Serajnik žrtev, kakor so bili prvi kristjani. Toda tudi to se ne more trditi. Priče, nekaj duhovnikov, mežnarjev in dva otroka niso nič kaj takega vedeli ali pa znali povedati, kar bi bilo res izdalo. Ravno narobe: nekatere priče so bile prav čudne. Dognano je bilo, da je šola že nekaj let po odredbi krajnega in deželnega šolskega sveta čisto nemška, da večina tamošnjih nemškutarjev to zahteva in da celo abecednika ne marajo. Učitelj po svojih predpisih ne sme poučevati slovenščine. Tam so najbolj zagrizeni nemškutarji, zavednih Slovencev pa skoraj nič ni. Ta kraj je bil torej slabo izbran za pobijanje sistema in osebe, ki naj bi tukaj uplivale, bi morale biti drugačne. Celo državni poslanec Grafenauer je v posebnem pismu pohvalil nadučitelja Leksa. Ne samo Serajnik in dr. Brejc sta izgubila to pravdo, ampak iz Slovencev vobče so se norčevali, in Nemci pravijo sedaj, da so dokazali opravičenost nemških šol. Še par takih pravd in izgubljeni bomo, če nas Bog ne bo rešil pred takimi pravdarji.

V drugi pravdi je kranjski župnik Berce tožil „Mir“. Ta župnik je bil penzijoniran, ker je baje ljudi v svoji fari spravil vse križem. Tisti ki ga poznajo, pravijo, da je tudi malo bolan. Dokler je bil škofu po godu, je lahko hujskal, kakor to delajo na Kranjskem še drugi. Potem pa se je skregal in zameril ter je moral iti v penzijon. Iz usmiljenja mu je dala malo službo družba sv. Cirila in Metoda in na tak način je prišel „Miru“ v zobe. Ker menda ni mislil, da se bo vse, kar je bilo na Kranjskem, pralo v Celovcu, je tožil, ker je hotel preklic za žalitve. Odgovarjali so mu menda, ker se ja ve, da slovenski župnik tudi kot tožitelj ni priljubliena oseba pri nemških porotnikih. Toda bil je svojeglaven, ker nemških porotnikov ni poznal. Da bi ga očrnil, je dr. Brejc govoril kakor kak nemški odvetnik proti slovenskemu duhovniku. Zmirjal je proti temu, da je hujskal ljudi, da je imel shode v farovžih i. t. d., skratka, opisal ga je, kakor opisujejo nemški listi takoimenovane „Hetzpfaffen“. To se je seveda nemškim porotnikom dopadlo. Potem pa je trdil, da je to liberalec in da bi se koroškim Nemcem hudo in slabo godilo, če bi prišli slovenski liberalci do veljave. Nemškim porotnikom so se kar lasje ježili in rekli so si: Takemu slovenskemu duhovniku vendar ne smemo dati prav. Obtožitelj dr. Tavčar se je zastonj trudil temu oporekati. Nemški porotniki so bili po večini pripadniki nemške ljudske stranke, katere glasilo je „Grazer Tagblatt“. V tem listu se pa posebno udriha po slovenskih liberalcih na Kranjskem, ker so Nemci na Kranjskem v zvezi s klerikalci. To je odločilo in zato je bil v tej pravdi „Mirov“ odgovorni urednik, ki itak ni pisal tega članka, oproščen.

Tako sta tudi ta dva procesa bila v korist koroških Slovencev, kakor vse kar sta storila za Korošce dr. Šušteršič in dr. Brejc??!

Celovec. Okrajni glavar celovški, deželni vladni svetnik Maks vitez pl. Grabmayr, je šel v pokoj. Vodstvo okrajnega glavarstva se je začasno izročilo c. kr. okr. komisarju g. dr. Wolseggerju.

Iz Beljaka (Grozen samomor vojaka.) Razmere pri huzarskem eskadronu, ki je štacioniran v Jezernici pri Beljaku, morajo biti neznosne. Pred par meseci se je zaradi teh razmer nek vojak usmrtil. Pretečeni teden se je pa zopet zgodil tak slučaj. V noči med četrtkom in petkom si je huzar Štefan Palič na ta način končal življenje, da se je vrgel pod vlak. Palič je bil od 47. pešpolka transferiran k huzarjem v Jezernico. Bil je šele par dni v novi garniziji. Proti svojim tovarišem je rekel, da le nerad služi pri huzarjih, ker ne zna ravnati s konji. Njegovi predstojniki so pa rekli, da mora služiti. In tako je sklenil, da se usmrti. V petek zjutraj so ga našli ne daleč od vojašnice na železniškem tiru grozno razmesarjenega. Leva roka je bila pri komolcu odtrgana, ravnotako tudi leva noga. Spodnje telo je bilo popolnoma razmesarjeno. Glava je bila popolnoma razbita, možgane spoh niso našli. Raztresene ude so zbrali ter jih prenesli v mrtvašnico. Pravijo, da se mu je zmešalo. Tudi mi verjamemo, da se mu je zmešalo — seveda brezdvomno zaradi prevelikih sekatur.

Celovec. (Poneveril in pobegnil.) Računski podčastnik pri 17. pešpolku Viktor Mravlj je poneveril erarični denar in pobegnil. Mravlj je pristojen v Ljubljano, rojen pa na Solnograškem. Po poklicu je kromolitograf.

Celovec. (Prijet goljuf.) K nekemu posestniku v Drasji vesi je prišel dne 8. decembra nek dobro oblečen človek, predstavil se kot kontrolor Pichler neke beljaške banke ter mu sporočil, da je oni, ki je imel pred njim njegovo posestvo, zadel na neko srečko 10 000 K. Četudi srečke več ne najdejo, bo vendarle on kot «kontrolor» izposloval eskontiranje srečke. Zato pa mora vnaprej plačati 145 K. Končno se je «kontrolor» zadovoljil tudi s 24 K. Potem pa je šel v Tesno ves. Tam se je gostilničarju Velbiču predstavil kot davčni revizor ter poizkusil zopet izvršiti goljufijo. Medtem časom je prišel oni posestnik iz Drasje vesi, kateremu se je zdela stvar sumljiva, v Tesno ves. Goljufa so razkrinkali ter ga izročili orožnikom. Priznal je, da se piše Jožef Niedrieser, doma iz Lienza. Pri njem so našli 600 K, o katerih je trdil, da jih je dobil kot dedščino od svojega očeta.

Gustanj — Tolsti vrh. Dne 21. nov. se je poročil zaveden slovenski kmet g. Franc Lačen z zavedno slovensko gdč. Marico Kolek. Pri ženitovanjski veselici pri Mališniku je nabral g. Oset 3 K 20 v. po vinarjih za prepotrebno slovensko šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. Mlademu slov. paru, katerega novi stan se je na blagi slovenski način z darom za slovensko šolsko družbo začel, želimo veliko sreče in obilo posnemovalcev. Nobene slovenske poroke bi ne smelo biti, kjer bi se nekaj vinarjev ne dalo za slovensko šolsko družbo sv. Cirila in Metoda in izpregovorilo par navdušenih narodnih govorov.

V Spod. Dravogradu bomo enkrat pošteno posvetili v zagrizeno nemško gnezdo na železnici. Bomo videli, ali ima Slovenec na svoji zemlji pravice ali ne. Vsi Slovenci, pa pokažimo, kaj smo.

Slovenec bodi korenjak, nikdar nikoli plah
Slovenec bodi čvrst junak, ošabnim tujcem v strah.

Tolsti vrh. V gostilni Tolstovrške slatine, katero podjetje je prišlo v slovenske roke, se pripravljajo za letošnjo zimo različne prireditve na kar že danes bližno in daljno slovensko ljudstvo opozarjamo. Sploh pa se tam lahko vsak pošten človek vedno razvedri pri pošteni kaplici in slovenskih komadih v gramofonu in se dobe zastonj vse na razpolago. V kratkem se vrši gospodarsko predavanje. Izobražujmo se, saj je vsak sam svoje sreče kovač. Slovenci, naprej! Tolstovrški.

Iz Beljaka. (Vsled prevrnjene svetilke se je 35 glav živine zadušilo.) V noči na soboto je v hlevu posestnika in gostilničarja Cegnarja v Moljčah pri Beljaku poginila vsa živina. Hlapec je namreč v hlevu pri svoji postelji pustil goreti svetilko. Konj, ki je stal poleg postelje hlapčeve, je sve-

---

sem najdenček, sin črnega cigana in umazane ciganke.» Čuda veliko je bilo število večerov, ko je oče prišel domov pijan, umazan, krvav. Klel, razbijal je, otroci in mati so ležali v temno noč, ker so še ljubili svoje življenje ... Stali so zunaj pod oknom, trepetali in se bali: sedaj, v tem hipu pridrvi ves divji, kakor zverina s svetlimi očmi pridrvi okoli vogla, z dolgim, ostrim nožem v rokah in nas pomori ... Vsi so mislili v srcu to strašno sliko, a nihče ni upal povedati ... Grozno, žalostno življenje. In število takih večerov, takih noči je bilo brezmejno. Zdelo se jim je, da traja že večno.

Zunaj je lil dež, mrzel veter je pihal. Mati in otroci so stali pod oknom, ker so še ljubili svoje življenje ... Franc je sedel na strani ob zidu, v žalostno življenje zatopljen.

«Dovolj ...!»

Vzdignil se je, pogledal jasno in bistro v noč. Glas se mu je tresel, kakor jok otroka je šel skozi noč ...

«Dovolj je tega življenja! Smo kakor tujci: Delamo in trpimo, a spati moramo pod jasnim nebom v temni noči. Mokra zemlja vlažna, oblačno in mrzlo nebo odeja ... Dovolj je ...!»

Siknil je zadnje besede in planil v hišo. Mati se je stresla. Bala se je zanj.

Obupno je jeknila: «Franc, nikar! Ubije te!»

Sin ni slišal, v srcu je čutil pogum, v pesti moč in silo ... Divje je stopil v sobo in obstal pred vratmi.

«Dovolj imamo! Hočemo živeti življenje ljudi, hočemo prenočišče pod streho! Vaša kri smo, vaši otroci! Nismo priberačili v hiši, vsi delajo in se trudijo, mati je postala stara in trudna v tem delu. Delajte z nami kakor oče, kakor od boga postavljeni oče, ki mora skrbeti in ljubiti svojo ženo in otroke ...! Hinavščina in greh je v vaših besedah: Govorite o bogu, o veri, o lepem in vzglednem življenju govorite. Kaj vam pomagajo vse molitve, vse hinavsko pobožno vedenje v cerkvi, kaj vam koristi vse, ki pa ubijate kri svoje krvi, ko tako ljubite meso svojega mesa? Bog vas bo sodil, svet vas je obsodil ...»

Hitro in razburjeno je govoril. Ni pomislil, da je njegov oče divji. Silno moč in korajžo je čutil v sebi.

Oče je sedel na vogalu mize. Težko glavo z razmršenimi lasmi je podpiral z nesigurno roko. Roka je mahala in glava je cencnila ob mizo. Nekaj nerazumljivega, votlo donečega je mrmral ...

Oči je imel krvave in bulil je na sina ...

«Kdor hoče biti oče, mora imeti ljubezen v srcu, in ne samo grešno hrepenenje po strasti ... To ni noben oče ...!» je jezno povdaril France, zaluputnil vrata in šel ... Oče ni vedel, je božja prikazen, ali hudičeva. Glava mu je omahnila in zaspal je, kjer je sedel. Mati in otroci so se tiho kakor polnočni roparji splazili v vežo in se zaprli v kamrico. Otroci so sladko zaspali, mati pa je sedela celo noč v kotu, glavo med koleni, hudo je jokala in zdihovala: «O bog, zakaj si me tako kaznoval, zakaj dopustiš, da otroci, ti nedolžni, dobri otroci slišijo in vidijo ves ta brezmejen greh ... Ne radi mene, radi otrok bi odvrnil ta greh ...!»

Osemnajst let je že tako zdihovala, osemnajst let je že prosila boga, naj jo reši tega življenja, te kazni, a bog, ta pravični in usmiljeni bog, ni slišal joka žene, ni slišal joka nedolžnih otrok, ni slišal groznih kletev, bog ni slišal ničesar ...

«Vseveden si, o bog, in vendar me izkušaš! Oh! Oh ...» V tem življenju se je koval značaj, ta meč v življenja boju, v tem življenju je spoznal France vso veliko laž. Tu je videl, da mu niso pripovedovali večnih resnic, ampak laž in pravljice ... Bil je podoben človeku, ki je mislil, da bo videl raz hrib solnce in krasoto, večno resnico, a je zagledal blato in veliko, črno laž ...

Bil je v velikem mestu, kjer šumi in bučí življenje. Vrgel se je v kopel izobrazbe, dela in študiranja. Velikokrat je stopil k njemu človek in ga vprašal: «Imate, vstopnico ste plačali?» In on je dostikrat odgovoril žalosten in potrt:

«Nisem plačal, ker sem lačen in žejen. Prosim vas, gospod, pustite me ...»

Pustili so ga, ker so bili dobri ljudje in on se je skopal v kopeli, v vrelcu izobrazbe, dokončal je svoje študije in danes je prišel domov, da pove materi:

«Stradal sem, trpel sem, mnogo in veliko sem trpel. Obraz mi je upal, lice je bledo in v očeh ni več tistega veselja, ki se je svetilo pred davnim, davnim časom. Velikokrat sem sedel na robu propada sam, noga čuti, kako se pogreza zemlja ... Sedaj, še nekaj minut in izginem ... A prišli so dobri ljudje, podali mi dobro roko in me peljali na trdo cesto. Usmiljeno srce so mi darovali, ne ker svet tako uči in zahteva, ne, sami so videli, da sem človek, hrepeneč kvišku. Videl sem ljubezen in spoznal sem boga v njih ... Konec prih.

tilko prevrnil. Ker je bila v hlevu velika sopara, se sicer ni vnel hlev, pač pa se je vsa živina zadušila. Posestnik ima 6000 K škode, ker mu je poginilo 13 glav goveje živine, 2 konja, 11 prašičev in 9 ovac.

Prevalje. (Nočna poroka.) Dne 22. t. m. je bil poročen tukaj Johann Divjak, znan pred imenom «Millionoschen». Sam vdovec se je obabil z neko «precartano» vdovo. Divjak je znan slovenski odpadnik in vodja prevaljskih «Štajercijancev», ki bi vsakega zavednega Slovenca zapodil najraje čez mejo, dasi živi kot sedlar izključno od slovenskih grošev. Mož pa se je preobjedel slov. kruha, a se bo kmalu ugnal, ko dobimo sem zavednega slovenskega sedlarja. Poroka se je vršila ponoči. Zakaj? Nekateri pravijo, da zato ker se Divjak kot štajercijanski mračnjak silno boji svetlobe. Drugi pa zopet trdijo, da si pri belem dnevu ni upal stopiti s svojo «precartano» boljšo polovico pred altar. Tretji pa obe mnenji združujejo in pravijo: obojno je res. Poročal je njegov intimni prijatelj Križaj, župnik v Guštanju. Res, gliha vkup striha; res je pa tudi, kar je rekel župnik Križaj: «Herz zum Herzen gesprochen — mit uns geht's abwärts». Heil!

Spodnji Rož. Prihodnji teden se bo zopet vršilo ljudsko štetje. Števni komisarji bodo hodili od hiše do hiše in zapisovali občevalni jezik posameznih oseb v števno polo. Občevalni jezik je tisti jezik, v katerem posamezna oseba z drugimi osebami občuje. Brezdvomno je slovenski jezik občevalni jezik domalega vseh prebivalcev Spod. Roža. In vendar bodo števni komisarji na različne načine vplivali na posamezne osebe in jim prigovarjali, da naj se priglasijo k nemški narodnosti. Povdarjamo, da imamo v vsaki vasi zaupnike, kateri nam bodo natanko poročali o postopanju števnih komisarjev in o občevalnem jeziku v posameznih vaseh, oziroma hišah. One števne komisarje, kateri bodo nepostavno postopali in vplivali na posameznike, bomo neusmiljeno zasledovali, da jih gotovo zadene roka postave. Naznanili pa bomo tudi vse one družinske poglavarje in samostojne posameznike, kateri se v občevanju sicer poslužujejo večinoma slovenskega jezika, a se pri ljudskem štetju izdajo za Nemce. Tudi to ravnanje je kaznjivo in za te ne bomo poznali nobene milosti. Leta 1900 so našteli na primer v Kožentavri 75 Nemcev in 169 Slovencev, v Podgori 85 Nemcev in 201 Slovenca, v Podljubelju 154 Nemcev in 228 Slovencev i. t. d. Te številke ne odgovarjajo resnici, ker je občevalni jezik v omenjenih krajih skoraj izključno slovenski. Zaupniki, Slovenci, pozor! Bodite na straži in ne udajte se! Glejte strogo na prste posebno števnim komisarjem, zanimajte pa se tudi za izpovedbe posameznih oseb, posebno hišnih gospodarjev-nemčurjev, pri katerih služijo nemščine nezmožni posli, katere pa gospodar na svojo pest protipostavno priglasi k nemški narodnosti. Torej, pozor, pred sleparji! Vsak naj bo na svojem mestu cel mož — Slovenec.

Pliberk. (Žalosten dogodek.) Dne 19. decembra je umrl nagle smrti g. France Nemetz, sin Franca Nemetza, posestnika in gostilničarja v Pliberku. Bil je v službi pri g. apotekarju in kakor pravijo, jako priden. Toda doma se niso prav mogli in ta prepir si je 22 letni sin tako vzel k srcu, da je iskal in našel strup. Rešitev, žal, ni bila več mogoča. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Sv. maše zadušnice so se brale dne 21. decembra.

Bekštajn. Znana klepetulja «Villacher Zeitung» je pred kratkem grdo napadla našega povsod spoštovanega posestnika Gastlna. Sicer se «Villacher Zeitung» pri nas vsak kvečjemu smeje, vendar pa je g. Gastl sedaj odgovoril in dal tej klepetulji tak nos, da ga ne bo več hotela vtikat med svinje in . . .

Rožek. (Seveda kakor povod!) Tukaj so imeli dne 17. decembra zopet pri Laitnerju, ki ima tudi slovenske groše prav rad, «Südmarkovo» veselico. Nam Slovencev bi to bilo vseeno, kajti pošten Slovenec zraven ne gre. Toda tudi tukaj so zopet nastopili cesarski kraljevi uradniki in davčni oficijal Nagl in navduševali Nemce zoper sovražnike Slovane in Slovence. Tega ne trpimo in mu svetujemo, naj se v prvi vrsti navdušuje za svoj urad, hujskanje — ki za uradnika ni dostojno — naj pa prepusti drugim.

Dunaj. Vendar enkrat je šlo Bienerthovo ministrstvo. Dve leti se je hvalil dr. Šušteršič, da bo Bienertha vrgel. Vse mu je verjelo in celo Čehi so se vjeli v njegove zanjke. Posebno klerikalci so obstruirali, kar se je dalo in tudi Grafenauer je pomagal. Od meseca do meseca so nas tolažili in nam dajali upe. Med tem pa je bilo ministrstvo vedno močnejše. Nemci so se veselili, vedno več krivic smo morali občutiti in bilo je tako slabo, kakor še prej nikdar. Najprej so to uvideli Čehi in začeli samostojno nastopati. Potem so tudi v Pfojevi skupini slovenski poslanci rekli, da tako ne gre več naprej in da nočejo več služiti samo kot lojtra, zato da bo dosegel Šušteršič ministrski frak. Spoznali so vsi Slovani kak intrigant in spletkar je Šušteršič in obrnili so se od njega stran, posebno Čehi. Začeli so z Nemci pogajanja in takoj so se pokazale slabosti Nemcev. Čehi so brez Šušteršiča nastopili tako premišljeno, da se je Bienerthovo stališče že pred enim mesecem začelo majati. Ko so Poljaki videli to izpremembo, so na tihem tudi pomagali in na enkrat se je pokazala lepa prilika. Čehi, posebno radikalci so jo izrabili, Poljaki so pomagali in Bienerth je šel. Zdaj pridejo v kabinet zopet Slovani — Šušteršič pa se na strani kuja.

Narodne zadeve.

Srečne in vesele božične praznike ter novo leto 1911 želi vsem svojim cenjenim sotrudnikom, naročnikom in prijateljem lista, pa tudi nasprotnikom

upravništvo in uredništvo „Koroška“.

Na Novega leta dan uprizori «Gledališko društvo» na Jesenicah v dvorani pri «Jelenu» na Savi J. Špicarjevo narodno igro: «Miklova Zala». Začetek ob 3. uri popoldne. Vsled ugodne železniške zveze je dana lepa prilika posetiti vsakemu Koroščcu «Miklovo Zalo».

Pokoljenje gospoda državnega poslanca Doberniga. 19. novembra je umrl v Djekšah na Koroškem Jožef Kasl, posestnik. Mož, Slovenec, je bil brat 28. julija v Djekšah umrle Marije Dobernik, rojene Kasl, ki je rodila sedanjega voditelja nemških nacionalcev in državnega poslanca Doberniga, kateri tako strastno sovraži vse, kar je slovensko. Doberniki, oziroma Kasli in tudi nedavno umrli Jožef, so bili vsi tudi dobri katoličani. Njihov potomec pa je losvonromovec. Tu velja res: Žalostna mu majka!

Novi tržaški škof. Za tržaškega škofa bode v kratkem imenovan ljubljanski kanonik dr. Karlin. Karlin je menda zagrizen slovenski klerikalec. Ljubljanski klerikalci so pa hoteli imeti takega klerikalca v Trstu. Tržaški Slovenci so namreč napredni in vse prizadevanje klerikalcev, da bi jih dobili pod se, je bilo dosedaj zastonj. Klerikalni slovenski škof bo pa razširil klerikalizem tudi v Trstu. Ne vemo, ali se bode klerikalnemu škofu to posrečilo. Nas to pa tudi ne briga veliko. Pač pa nas briga in mora brigati nekaj drugega. Govori se namreč, da sloveski klerikalci zato niso hoteli storiti kaj za to, da bi dobili mi na Koroškem slovenskega škofa, ker so imeli takle dogovor: Dajte nam klerikalnega škofa v Trst, da bo klerikaliziral tržaške Slovence, potem pa morete imenovati za Koro ško trdega Nemca. Ker dobro poznamo te črne gospode, smo si takoj mislili, do se je zgodila tu zopet klerikalna lumparija in to je torej tudi res. Koroški Slovenci si pa zapomnimo to, da so nas klerikalci že v drugič prodali!

Nov narodni kolek je naročila družba sv. Cirila in Metoda. Izdelan je umetniško in nosi sliko pokojnega mečena Karola Kotnika. Izide še te dni. Naročila sprejema pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom.

Pozor! Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani sestavlja svojo bilanco za solnčno leto; zato se vsi izza dne 31. grudna 1910 prejeti zneski zaračunajo meseca prosinca 1911 in ne pridejo v poštev v bilanco leta 1910. Uljudno prosimo vse podružnične blagajnike in vse oskrbnike nabiralnikov, da pošljejo po čekovih položnicah ali po poštnih nakaznicah prispevke družbi sv. Cirila in Metoda najkasneje do 25. grudna 1910. (Naslov: Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.)

Založnikom in odjemalcem Tostovrške slatine. Komaj je prišlo to važno podjetje v slovenske roke, se že konsumentje pritožujejo, da je slatina predraga. In vendar je konzorcij nastavil najnižje cene, steklenice jemlje nazaj po najvišjih cenah, a od dobička daje lepe odstotke v narodne namene. Kje je torej vzrok pritožbam? Vsak odjemalec si naj da poslati cenik (Oskrbništvo Tolstovrške slatine, p. Guštanj, Koroško) in iz tega bo videl, da je slatina res najcenejša, ako se naroča direktno. 1 zaboj 50 steklenic po $^3/_4$ litra velja z embalažo 10 kron. Ako računamo za poštnino 10%, se steklenice še vedno lahko prodajajo po 28, kvečjemu po 32 vinarjev, ker dobi za vsako prazno steklenice 8 vinarjev nazaj. A zgodilo se je, da zahtevajo gostilničarji za take steklenice kar 40 vinarjev, Založniki dobe 20% popusta ter bi se s tem dobičkom pač lahko zadovoljili. Ne ubijajmo domačega podjetja v korist tuji konkurenci!

«Solnograd nesrečno mesto!» je vzkliknil Anton Koblar na pryem slov. katoliškem shodu. V tem mestu je bilo Slovenstvu gorje rojeno. Naš blagovestnik sv. Metod je okusil jezo solnograškega cerkvenega mogotca, ki ga je pahnil v ječo. Solnograd je preganjal Slovenstvo in ga izpodrival iz njegovih prostorišč. V ponemčevalne namene se je rabila plemenita vera Kristova in s križem v roki izvajal usodni izrek: «Ali hočejo ali nočejo, oni nam (Nemcem) morajo biti pokorni.» Solnograd hoče dovršiti sedaj svoje tisočletno delo. Pasti mora še zadnji košček Slovenstva. «Solnograd, res nesrečno mesto», je poslal koroškim Slovencem pred kratkim škofa, ki ne razume nobene slovenske besede. Pred 23 leti je izvolila vlada celovškega škofa — Nemca, a bila je vendar toliko poštena, da mu je naročila, naj se nauči jezika tretjine svojih podložnikov. Ni njena krivda, ako škof Kahn ni izpolnil te zahteve. Sedanje imenovanje pa je izšlo od solnograškega višjega škofa, ki svojemu nemškemu izvoljencu dr. Baltazarju Kaltnerju ni stavil nobene take zahteve. To je vrhunec preziranja. Tako se ne dela z nobenim narodom na svetu. Ko so šli naši Barage, Pirci in dr. oznanovat sv. vero Indijancem, so se prej naučili njihovega jezika. Mi smo manj kakor Indijanci. Škofa, ki so mu podložni Slovenci, ni treba umeti slovenski! Slov. Br.

Nemški rajh v nevarnosti pred Čehi. Svoj čas je šlo Čehom ravno tako, kakor gre zdaj nam koroškim Slovencem. Nemci so bili gospodarji, Čehi pa hlapci. Kakor se hoče ponemčiti nas, tako se je hotelo ponemčiti Čehe. Pa Čehi so dejali kmalu: Stoj! Zahtevali so češke šole in so jih tudi dobili, zahtevali so mesto privandranih Nemcev domače češke uradnike in so jih tudi dobili, zahtevali so povsod domači češki jezik in so tako dosegli, da se je iztrebilo polagoma vse nemčurstvo. Zdaj slišiš povsod, kjer prebivajo Čehi, le češki jezik. Čehom pa nemška «špraha» tako mrzi, da je še slišati nočejo. Čehi se sicer še tudi učijo nemško, govoriti pa nemško nočejo, če ni res prav potrebno. Čeh pravi, da je hamba (sramota), da bi govoril Čeh nemško. Ker pa Čehi nočejo govoriti nemško, učiti se morajo češki jezik njih sosedi Nemci. Zdaj se godi na Češkem ravno nasprotno, kakor se je godilo prej? Prej so prodirali med Čehe Nemci. Zdaj pa prodirajo med Nemce Čehi. Čehi so prišli že prav do meje rajha, kajti v Šumberku pri Tannwaldu (na pruski meji, so si otvorili svoj Narodni dom. Pri otvoritvi je bilo 70 žandarjev. To je javna priča, da tudi pri Čehih ne gre brez boja.

Sokolstvo v ruskih šolah. Na Ruskem so upeljali obvezno šolo, to se pravi, da mora hoditi v šolo vsak otrok, ki ima zdravo glavo in ude. Uvedli so pa v šolo tudi telovadbo, kakor jo imajo sokoli.

Nov tiskovni zakon in zakon proti vohunstvu v Srbiji. Za tistih časov, ko je vladal na Srbskem Aleksander in Draga Mašin, je imela Srbija čudno streg tiskovni zakon. Po prekuciji (umoritvi Aleksandra) pa je tiskal na Srbskem vsak, karkoli je hotel. To so zlostavljali nekateri srbski listi, ki so bili v ta namen podkupljeni od zunaj. Tako je poročal na pr. list «Za otadžbinu» za časa aneksije Bosne in Hercegovine vse natanko, kje so srbske čete in kako so razpostavljene. Takih poročil pa še vlada ni mogla zabraniti, ker tiskal je vsak, kar je hotel. Da se pa take stvari ne bodo mogle zgoditi več, zato izda Srbija nov tiskovni zakon. Obenem pa dobi Srbija tudi zakon proti vohunstvu. Dosedaj nameč vohuni vsak lahko po tej deželi, ne zgodi se mu nič, ker ni postave, ki bi to prepovedala. Po novem zakonu pa bode dobil vohun za časa miru 20 let ječe, ob času vojske pa bodo vohuni vstreljeni.

Češka Solska Matica, ki skrbi za šole, kakor pri nas Ciril in Metodova Družba, vabi, da bi nabrali Čehi letos nov milijon. Lansko leto je bil milijon nabran prej, kakor se je pričakovalo, zato je gotovo, da bode storilo ljudstvo to tudi letos. In pri nas na Slovenskem, kako pa delajo pri nas klerikalci proti Ciril in Metodovi družbi?!

Za župana v Belemgradu je bil izvoljen dne 7. novembra bivši minister Ljuba Davidovič. Davidovič je mladoradikalec.

Kdo je narodnjak? Klerikalci imajo po svojih umazanih listih polna usta narodnjaštva. Če bo imel kje kak klerikalec kak govor, bo tudi pravil svojim zvestim ovčicam, kaki narodnjaki so klerikalci in kaj storijo za slovenski narod. To je pa vse le pesek v oči! «Po njih delu jih bodete

izpoznali,» tako je rekel Kristus in klerikalce tudi lahko izpozna vsak po njih delu. Tukaj tak slučaj. V Ljubljani je bilo prazno mesto predsednika deželnega sodišča. Ker je tam dosti slovenskih gospodov-sodnikov, ki bi bili zmožni za to mesto in ker je Kranjska z Ljubljano vred vendar slovenska, bi si pač mislil vsak, da bode dobil to mesto kak Slovenec. To bi se bilo gotovo tudi zgodilo, ali kranjski klerikalci so namignili vladi: «Boljše je da imenujete Nemca, kakor pa slovenskega naprednjaka. Vladi je bilo to seveda prav in imenovala je Nemca Eisnerja. Klerikalci so se pokazali s tem zopet kot izdajice slovenskega naroda in so pokazali, da so narodni le tedaj, kadar se gre za klerikalizem. Kako dolgo bodemo pitali še koroški Slovenci te narodne izdajice?

Povohajte po vaših hlevih! Nemcem in tudi nemškutarjem, ki zmiraj pravijo, da Slovenci ne znamo gospodariti pri občinah, svetujemo, da gredo v nemški Gradec in se poučijo najprej tam o nemškem gospodarstvu. Ta, vse skozinskoz «tajčfreiheitlih» občinski zastop, ki bi najraje požrl vse Slovence, je napravil v zadnjih letih toliko dolgov, da si lomi zdaj cel nemški svet glave, kako bi se iste poplačalo. — Tu moramo opomniti na to, da so pri mestni občini v Gradcu napodili iz službe zveste in pridne slovenske delavce zaradi tega — ker so bili Slovenci.

Ali nas bodo Slovane udušili? Lahko rečemo, da se to ne bo zgodilo nikdar. Čimbolj bodo pritiskali na nas, tembolj jekleni bomo postali. Čehi so že gospodje. Gospodje pa moramo postati tudi vsi drugi Slovani in gotovo je, da se bo to prejalislej tudi zgodilo. Slovani imamo v sebi tako moč, da nas še vrag ne uniči. Znano je, kako delajo Nemci s Poljaki, ki žive na Poznanskem. Ta «kulturvolk» (?) hoče prisiliti Poljake, da bi jim morali prodati poljsko zemljo. Pa toda glej: Vse to Nemcem nič ne pomaga! Poljaki prodirajo vedno bolj. Ravno prihajajo poročila, da so pridobili Poljaki letos poleti zopet 12 posestev, ki merijo vkup 10 600 oralov iz nemških rok.

Tudi Hrvatje napredujejo. Žalostno za nas avstrijske slovane je, da smo razdeljeni tako, da smo Slovenci in Čehi v avtrijski polovici države, Hrvatje in Slovaki pa v ogrski polovici. Tako so raztrgali nas Slovane Nemci. Mislili so si: «Vseh Slovanov ne bodemo kos, Čehe in Slovence bodemo pa že pohrustali!» — «Hrvate in Slovake», tako so si mislili, «bodo pohrustali pa že Ogri!» Kako so delali z nami Nemci in kako še delajo, to ve pač vsak. Pa tudi Ogri niso postopali lepše s Hrvati ali s Slovaki. Pa vse vkup nič ne pomaga! Danes je gotovo, da nas Slovanev ne bodo udušili, če tudi so nas tako razdelili. Čehi so se že popolnoma rešili nemškega jarma. Na Češkem morajo biti podložni že Nemci. Tudi nas Slovencev ne bodo požrli. Krepko korakamo naprej in zanaprej bodemo še bolj krepko, ker nam bodo pomagali tudi Čehi. Pa tudi Ogri ne bodo mogli potlačiti Hrvatov. Kakor je pri nas nekaj narodnih izdajic tako je tudi nekaj takih na Hrvaškem, ki se imenujejo mažaroni. Kakor ližejo pri nas nemškutarji Nemcem pete, tako jih ližejo na Hrvaškem mažaroni Mažarom. Nemškutarji in mažaroni so prava nesreča za nas Slovane. K sreči pa lahko rečemo, da se zgubljajo pri nas po malem nemškutarji, na Hrvaškem pa ravnotako in še bolj mažaroni. Mažarska stranka je na Hrvaškem domalega uničena. Četudi delajo Mažari tam na vse kriplje, vendar jim nič ne pomaga: ljudstvo Mažarom in mažaronom noče iti več na lim. Vseh mažaronskih poslancev je v novem hrvaškem saboru le deset.

Zborovanja pivovarjev alpskih dežel v Gradcu so se udeležili tudi Slovenci. A dočim so zastopniki slovenskih pivovarn krepko posegli v debato, so mali «prajerji» bojazljivo molčali. Za Koroško je izvoljen načelnikom pivovar Lochs.

Svetovna politika.

Sklicanje delegacij. «Wiener Zeitung» priobčuje cesarjeva lastnoročna pisma, s katerim se sklicuje delegacije za 28. t. m. v Budimpešto. Zasedanje bo otvoril kakor se poroča, prestolonaslednik Fran Ferdinand, ker cesar vsled slabega vremena in mraza ne bo mogel odpotovati v Budimpešto.

Kdo bo Bienerthov naslednik? Imenuje se za naslednika Stürgkha, Haerdtla, Gautscha, ali to so najbrže le ugibanja. Skoro gotovo dobi nalogo za sestavo novega kabineta zopet Bienerth.

Hrvatski sabor. 20. decembra je bila otvorjena prva seja hrvaškega sabora. Prvi se je oglasil k besedi Stjepan Radić, ki je protestiral proti omalovaževanju hrvatskega jezika v ogrski zbornici in vprašal predsednika, kaj misli proti temu ukreniti. Napadal je tudi vlado, zlasti pa koalicijo, ki je pustila, da je grof Khuen tako žalil hrvatski narod. Vsled teh napadov na koalicijo je prišlo med poslanci «Seljačke stranke» in med koalicijo do hudih konfliktov. Predsednik Barčić je izjavil, da kot starostni predsednik nima nikake ingerence na poslovanje ogrsko-hrvatske zbornice.

Na Angleškem so volitve v parlament pri kraju. Izvoljenih je 272 konservativcev (— 1), 271 naprednjakov (— 3), 43 članov delavske stranke (+ 1), 74 Ircev (+ 3) in 10 pristašev O' Briena. Novi parlament je sklican na 8. februarja.

Gospodarska vprašanja.

Naše denarstvo.

Na trgu je občutiti že dalj časa močno pomanjkanje mobilnega kapitala. Tesna in trda je za denar vsepovsod v državi; celo prvorednim in povsem legitimnim kreditnim zahtevam ustrezajo zavodi le stežka in neradi; kredit je vezan na trpke pogoje. Daveča tesnoba bremeni ves kupčijski svet. Navzlic vobče medlim kupčijam živimo v razmerah, kakor jih srečavaš ob časih izvrstne konjunkture.

Vzrokov je iskati v velikih kreditnih potrebah države, dežel in mest, ki rabijo za investicije težke denarje; nadalje v dejstvu, da so poskočile cene malone za robo vseh vrst in da so zategadelj vezane znatno višje glavnice v kupčijskih in obrtnih obratih; pristopila je nedavno iz politične rezone demarša od francoskih kapitalistov, ki je navzlic oporekovanju kapitalističnih glasil na Dunaju odvajalno vplivala in pomnožila denarno zadrego v državi.

Tudi na našem domačem trgu v veliki meri čutimo splošno pičlost denarnih sredstev in kreditno tesnobo. Mnogi kreditni vrelci, s katerimi se legitimno običava računati, so ali zaprti ali pa oddajajo le nezadostno ob strožjih pogojih. Na našem trgu je poostrila položaj znana zadružna nesreča. Vzbudila je nezaupanje vnanjega kapitala nad mero in neupravičeno izzvala pavšalno nezaupljivost, proti potrebi se udajajoč zlobni gonji in sovraštva izvirajočemu obrekovanju zakotnih nemških časopisov.

Neprerečno dejstvo je, da živimo v težkih časih in da je spričo daveče kreditne tesnobe marsikdo nezasluženo v velikih zadregah. Slovenci smo gospodarsko šibki, sleherna izguba je za nas hud udarec. Zategadelj je treba o pravem času očuvati se saj za bodočnost. Politični tok je dalj časa že odločno in nepritajeno proti nam, zadnje čase pristopa še od severa prihajajoč, premišljen, občuten gospodarski pritisk, ki prihaja do izraza, predvsem v denarstvu. V takih časih je prilika preizkusiti prijatelje, priložnost je preveriti se do duše, kako zlo je biti gospodarsko odvisen od tujih elementov. V dobrih časih gnjusno vsiljivi tuji kapital se odmakne zavratno pod glupimi pretvezami.

Dokaže se pa ob takih dneh eklatantno, kako nujno rabimo Slovenci krepke in velike denarne centrale z dalekovidnim strokovnjaškim vodstvom. Male svote se izgubljajo, razbite na mnoge dele ne prihajajo do pravega učinka; pa tudi ciljnosti in vodilne smernosti ni, če manjka centralne dispozije. Skupni pohod in skupni nastop! Čase denarnih stresljajev na velikem trgu bi v nas dokaj lažje prebili, če bi imeli potrebno enotnost v denarstvu. Igračkanje s separatizmom v denarstvu utegne imeti kdaj nepregledne posledice za ves razvoj našega gospodarstva. Niti solzarstvo, niti utopija nam ne nareka teh besed, marveč živa praktična potreba in gola sila gospodarskih razmer. Pri naši denarni decentralizaciji uhaja potreben ozir na potrebe celokupnosti, nedostaja medsebojnosti, ker so zavodi preindividualni, manjka navavno tudi čuta odgovornosti za celokupnost. Skrbno motrimo naše gospodarske razmere, graditev in ne razdiranje imamo pred očmi, ali opozoriti moramo danes na neprimerno konkretno postopanje, ki pa je morda umljiva posledica neorganiziranosti našega denarstva in pa nedostajanja zmisla za celokupno narodno gospodarstvo. Po celem svetu je tako, da manjši zavodi iščejo moralne in materialne zaslombe v krepkejših.

Tudi pri nas je denarni ustroj takšen. Potreba medsebojne zaslombe gospodarskih tvorov, ki jih zbližujejo gotovi konkretni interesi, pa je prav ob času stisk najbolj nujna, kajti odvišno dobro nalagati v časih obilice je končno interes močnejšega zavoda. Zločesta zaslomba, da, zavajanje je pa, če močnejši slabi in izpodnaša tla slabejšemu ter mu jemlje brez preudarka zaslombo prav tedaj, kadar slabejši najnujnejše potrebuje opore. Taka gospodarska politika ni arijskega pokolenja, ampak semitskega. Tako ravnanje ni podpora, ampak zavajanje. Ta zavajanja se opirajo na dejstva, ki so se žal dogodila zadnje čase v slovenskem središču. Postopanje je tembolj neumestno, ker se je prav od tam dolgo in nad mero zanašalo denar iz denarja potrebne dežele. Danes pa vlada na našem trgu močna napetost, pod katero ječe produktivni sloji in ki dela skrbi zavodom, ki so prav tako slovenski in prav tako potrebni. Mesta odlične gospodarske važnosti nalagajo pač veliko odgovornost ter zahtevajo preudarne dalekovidnosti in obsežnega gospodarskega obzorja.

Koliko pšenice rabi Avstrija? V Avstriji je 10·5 milijonov hektarjev obdelanega polja, in 1·2 milijona hektarja se prideluje pšenica. V letih 1908 in 1909 se je obdelalo samo 1·197 milijona ha polja za pšenico. Letos je mogoče nekoliko manj, zato je povpraševanje po pšenici večje. Na Nemškem porabijo povprečno 99 kg pšenice za enega prebivalca na leto. Avstrija šteje dandanes 28 milijonov prebivalcev. Ako računamo za vsakega teh ljudi 90 kg pšenice na leto, potem rabimo v Avstriji na leto 25.200.000 meterskih stotov pšenice. K temu je treba še prišteti setev za 1,200.000 ha polja, in izkaže se, da rabi Avstrija 28 milijonov met. stotov pšenice. Ta račun se tudi popolnoma strinja z uvozom v našo državo. Avstrija je pridelala v letih 1906 — 15·85, 1907 — 14·25, 1908 — 16·91 in 1909 — 15·91 milijonov met. stotov pšenice. Uvoz iz Ogrske izkazuje sledeče številke: leta 1906 — 15·72, 1907 — 13·38, 1908 — 11·82 in leta 1909 — 9·29 milj. met. stotov. Ako odračunamo izvoz pšenice iz Avstrije, dobimo natančno številko 28 milijonov met. stotov, ki jih porabi letno Avstrija. Samo leta 1909 je bil uvoz iz Ogrske manjši radi slabe letine, toda uvozilo se je vsled tega od drugod več pšenice. Letos znaša pridelek pšenice v Avstriji 15 milijonov met. stotov. Uvoz bo znašal okoli 13 milijonov met. stotov v vrednosti 280 milijonov kron.

Raznoterosti.

Smodke postanejo dražje. Z 1. julijem prihodnjega leta se bodo podražile smodke za 2, cigarete pa za 1 vinar. Kdor si hoče tu kaj prihraniti, nakadi se do 1. julija ali pa se odvadi dotlej kajenja.

Sanje so mu prinesle smrt. Železničarskemu uradniku Henriku Ruhbergu v Grafenburgu se je sanjalo, da je pridrdral na postajo vlak, on pa da bi imel biti pri vlaku. Zaradi tega je skočil iz postelje in hotel leteti ven. Zraven pa je padel in si je tako pobil nos, da so ga morali operirati. Operacija pa mu je prinesla — smrt.

Denar še ni vse na svetu. V Budimpešti, glavnem mestu Ogrske, živi milijonar Tornalyay. Njegova hčerka Eva je imela gotovo vsega zadosti. Ali srček je hotel tudi ljubezni in zaljubila se je v sicer lepega, toda revnega fanta — dninarja. Oče ni hotel nič slišati o tem, da bi dobil njegovo hčer za ženo dninar, hčerka pa odjenjati ni hotela. Hočeš, nočeš! Oče je moral navsezadnje vendar privoliti. Ali pri očetu deklica ne sme več biti. Iti mora z njenim ubogim možem daleč od doma — v Ameriko in tja ji bode pošiljal bogati oče vsako leto 6000 kron.

Parlament na Kitajskem. Cel svet se vzbuja. Vsako ljudstvo zahteva dandanes pravice in jih tudi dobi. Celo Kitajci bodo dobili parlament. Dne 5. novembra je izšel tam cesarski edikt, glasom katerega dobi Kitajska ljudsko zastopstvo. Nobeno ljudstvo se ne pusti vladati več od privandranih tujcev, edini Slovenci trpimo mirno, da nas komandirajo — Nemci.

Listnica uredništva.

Dopisniku G. v C. Članek o ljudskem štetju je že priobčen v štev. 25.

Hotel Trabesinger, Celovec

Velikovška cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni. — Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje. Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi zakurjeno. — Poleti sediš na **senčnatem vrtu**. V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer. — Velike dvorane za shode in veselice. Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus. 281 Lastnik: **Ivan Millonig.**

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5,000.000.
Rezervni zaklad K 500.000.
Denarne vloge obrestujemo po
4½%
od dne vloge do dneva vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menic. :: Borzna naročila.
Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8·— za komad. 1 26—25
Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10·— za komad.

Ustanovljeno leta 1885.

Ravnokar je izšel
Velik cenik
ur, zlatnine ter srebrnine i. t. d.
katerega na željo vsakomur pošljem
brezplačno.

Rudolf Rus v Kranju
urar - poleg lekarne K. Savnika.

Ustanovljeno leta 1885.

Novosti založne tiskarne Iv. Pr. Lampreta v Kranju

Zelo aktualno! Ravnokar je izšel Zelo aktualno
7. snopič poljudne zbirke „Več luči“:
:: Strašna grozodejstva v :: samostanu čenstohovskem.
Cena 20 vin. S tremi slikami. Cena 20 vin.
Po zaplembi druga izdaja.
Dobiva se v tiskarni Iv. Pr. Lampret in po knjigotržnicah.
Izšel je 8. snopič zbirke „Več luči!“
Joj, joj, ta neznosna draginja!

Korošci! Naročajte, priporočajte in razširjajte vaš list! — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega naročnika! — Bodite povsod širitelji njegovega poštenega prizadevanja!

Lovske puške
vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča
Prva borovska orožnotovarniška družba
Peter Wernig 3—21
družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Varstvena znamka: „SIDRO“.
Linement Capsici comp.,
nadomestek za 20 52—49
sidrov - pain - expeller
je vobče priznan kot **izvrstno, bolečine tolažeče** in **odvajalno vmetenje** pri **prehlajenju** i. t. d Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1·40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvirne steklenice in skatlje z našo varstveno znamko **„sidro“**, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvirni izdelek.
Dr. Richterja lekarna pri „zlatem levu“
v Pragi
Elizabetna ulica štev. 5, nova.
Razpošiljatev vsak dan.

:: Našim rodbinam priporočamo ::
Kolinsko cikorijo.

Edina slovenska kisla voda
Tolstovrška slatina
je po **zdravniških strokovnjakih** priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je
izborno zdravilo
za katare v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilna, temveč tudi osvežujoča
namizna kisla voda.
Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899. 8 12—11
Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine,** pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislo vodo.

Slovenci, ne zabite družbe SV. CIRILA IN METODA!

Mestna hranilnica v Radovljici
je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po **4¼** od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti **pripisuje dvakrat na leto** h kapitalu in sicer 30. rožnika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil **mesto Radovljica** z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici.

Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroči naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštne položnice, katere so vsakemu na razpolago.

9 26—10

Posojila na zemljišča

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16½, 19½, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. **Dolžnik Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celi dobi še za 97 vin. manj.**

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglasi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje **vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne** razen ob nedeljah in praznikih

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.